

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Martina Lachmanna a soudců Jana Ferfeckého a Martina Bobáka ve věci

žalobkyně: **Bc. O. O.**,
bytem X

zastoupená advokátkou JUDr. Zuzanou Špitálskou
sídlem Plzeňská 232/4, 150 00 Praha 5

proti

žalovanému: **státní tajemník v Ministerstvu zemědělství**
sídlem Těšnov 65/17, 110 01 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2024, č. j. MZE-57806/2024-11133

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 8. 2024, č. j. MZE-57806/2024-11133, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen uhradit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **11 228 Kč**, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, k rukám zástupkyně žalobkyně, JUDr. Zuzany Špitálské, advokátky.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a vymezení sporu

1. Žalobkyně se žalobou podanou dne 19. 9. 2024 domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále jen „**Napadené rozhodnutí**“), kterým žalovaný jako věcně příslušný služební orgán podle § 168 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 162 odst. 4 písm. c) zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění účinném do 31. 12. 2024 (dále jen „**zákon o státní službě**“), zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí vedoucího služebního úřadu – ústřední ředitelky Státního pozemkového úřadu (dále jen „**služební orgán**“) ze dne 6. 6. 2024, č. j. SPU 224931/2024 (dále jen „**Prvostupňové rozhodnutí**“), kterým bylo rozhodnuto v souvislosti se služebním úrazem žalobkyně utrpěným dne 24. 11. 2020 v odpoledních hodinách při výkonu služby na pracovišti Státního pozemkového úřadu, pobočka Klatovy, o náhradě za ztížení společenského uplatnění žalobkyně ve výši 786 120 Kč a s tím související náhradě za znalečné ve výši 9 200 Kč.
2. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 13. 8. 2024.

II. Rozhodnutí žalovaného (Napadené rozhodnutí)

3. Žalovaný v Napadeném rozhodnutí zrekapituloval, že dne 24. 11. 2020 utrpěla žalobkyně služební úraz, když ...(*popis služebního úrazu a poškození zdraví*). Z provedeného šetření vyplynulo, že k úrazu žalobkyně došlo v přímé souvislosti s výkonem služby na jejím služebním působišti. Státní pozemkový úřad svým opatřením ze dne 23. 3. 2021, č. j. 101081/2021, konstatoval, že se služební úřad nezprošťuje odpovědnosti za vznik úrazu žalobkyně s tím, že úraz bude služebním úřadem odškodněn ve 100% výši a že služební úřad nebude v této souvislosti podávat návrh na vymáhání škody vůči jiné osobě.
4. V průběhu správního řízení zahájeného na základě žádosti žalobkyně ve věci náhrady škody za ztížení společenského uplatnění způsobené služebním úrazem byly vypracovány dva znalecké posudky. Prvním posudkem byl posudek předložený žalobkyní a vypracovaný MUDr. Zdeňkem Beštou, označený jako znalecký posudek č. 486 ze dne 18. 2. 2022, který služební úraz vyčíslil ve vztahu k náhradě škody za ztížení společenského uplatnění částkou ve výši 3 123 939 Kč podle Metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (uveřejněnou pod číslem 63/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek – dále jen „**Metodika**“), a částkou 650 000 Kč podle nařízení č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání (v tehdy účinném znění, tj. před novelou účinnou od 1. 1. 2023; dále jen „**nařízení č. 276/2015 Sb.**“). Druhým posudkem byl pak znalecký posudek č. 701/2023 vypracovaný na žádost služebního orgánu MUDr. Josefem Efflerem, ze dne 6. 10. 2023, doplněn dne 17. 12. 2023, který služební úraz vyčíslil ve vztahu k náhradě škody za ztížení společenského uplatnění částkou ve výši 2 771 778 Kč podle Metodiky a částkou ve výši 500 000 Kč (2 000 bodů x 250,- Kč/bod) ke dni vyhotovení prvního znaleckého posudku, resp. částkou 776 000 Kč (2 000 bodů x 393, 06 Kč/bod) s ohledem na novelu nařízení č. 276/2015 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2023, kterou došlo k navýšení 1 bodu z 250 Kč/bod na 393,06 Kč/bod.
5. Žalovaný konstatoval, že služební orgán vyšel při stanovení výše náhrady škody žalobkyně za ztížené společenské uplatnění ze znaleckého posudku MUDr. Josefa Efflera. Žalobkyně nerozporovala tento znalecký posudek ohledně výše vyčíslení náhrady škody za ztížené společenské uplatnění, požadovala však, aby výše náhrady škody byla stanovena nikoliv v Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

režimu nařízení vlády č. 276/2015 Sb., ale v režimu vyčíslení podle Metodiky, tj. na částku 2 771 778 Kč. Žalovaný dále zdůraznil, že služební orgán si byl vědom existence nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, kterým Ústavní soud zavázal obecné soudy k zohlednění rozhodného interpretačního vodítka v této věci, resp. k ústavně konformnímu výkladu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákoník práce**“), ve vazbě na obecnou občanskoprávní úpravu § 2958 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**o. z.**“), nicméně služební orgán byl v této věci povinen postupovat zásadně v souladu s § 124 odst. 1 služebního zákona, podle kterého se zabezpečení státního zaměstnance při služebním úrazu či nemoci z povolání řídí zákoníkem práce. Dle názoru služebního orgánu bylo třeba k této věci přistupovat rezervovaně (služebnímu orgánu nebylo známo rozhodnutí obecného soudu o těchto náhradách v rámci služebních poměrů, které by reflektovalo předmětný nálezný Ústavního soudu) a postupovat striktně v souladu s pracovněprávními předpisy, tj. dle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2023.

6. Žalovaný pro úplnost poznamenal, že v souvislosti se služebním úrazem žalobkyně řeší služební orgán další dvě žádosti, a to o náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením žalobkyně podle § 271d zákoníku práce, a dále žádost týkající se úhrady nákladů souvisejících s rehabilitačními zdravotními pomůckami, které si žalobkyně pořídila v době léčby a využívá je v souvislosti s její rehabilitací.
7. K závěrům služebního orgánu k možné aplikaci § 2958 o. z. a s tím související Metodiky pak žalovaný doplnil, že nálezy Ústavního soudu byly vyvolány dvoukolejností právní úpravy v otázkách náhrady nemajetkové újmy v souvislosti s výkonem závislé činnosti vs. činnosti, která nemá se závislou činností příčinnou souvislost. Na základě dvoukolejnosti právní úpravy byla poškozeným ve stejných situacích vyplácena odlišná výše odškodnění. Výše finanční náhrady se lišila u zaměstnance/státního zaměstnance a u běžného občana, včetně zaměstnance, kterému vznikl nárok na náhradu škody, která nevznikla v příčinné souvislosti s výkonem závislé činnosti. Z judikátů Ústavního soudu nicméně nevyplývá více, než že zaměstnanec/státní zaměstnanec nemůže za pracovní úraz obdržet nižší částku ztížení společenského uplatnění než jiná fyzická osoba ve srovnatelné situaci, jejíž nárok by byl odškodněn podle občanského zákoníku a Metodiky. Ze žádného nálezu Ústavního soudu nevyplývá, že by služební orgány měly nebo dokonce musely postupovat podle občanského zákoníku, resp. podle Metodiky. Uvedené je o to komplikovanější, že § 271s zákoníku práce pojednává pouze o možnosti moderačního práva soudu (nad rámec nařízení č. 276/2015 Sb.), nikoliv správních orgánů. Je tedy otázkou, zda by extenzivní výklad zkoumaného ustanovení nebyl ingerencí do moci soudní ze strany moci výkonné. Komplikovanost otázky je o to palčivější, že správní/služební orgány rozhodují o náhradách škody v souvislosti se služebními úrazy v režimu veřejného, konkrétně správního práva, včetně nástrojů spojených se správním právem. Subsidiární použití občanského zákoníku je vyloučeno.
8. I kdyby žalovaný přistoupil na argumentaci žalobkyně, z povahy věci by správní orgány nebyly schopny správně a zákonně rozhodovat o uvedených nárocích, mj. z toho důvodu, že by nemohly využít některé instituty občanského práva (např. zajišťovací úkony v rámci civilního řízení v návaznosti na § 2953 o. z.). Pokud by bylo přistoupeno na variantu pravomoci služebních orgánů aplikovat občanský zákoník (resp. Metodiku), znamenalo by to velice omezené možnosti správních orgánů ve srovnání se soudními orgány, a tedy další a možná i flagrantnější porušení zásady rozhodovat ve skutkově stejných nebo obdobných

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

případech stejně. V režimu zákoníku práce je dle žalovaného případná aplikace občanského zákoníku snáze odůvodnitelná s ohledem na hybridní povahu pracovního práva ve srovnání se zákonem o státní službě, který je zákonem ryze veřejného práva. Žalovaný dále poukázal na to, že i povaha Metodiky je více než sporná, přičemž i Ústavní soud si je této spornosti vědom a hovoří v této souvislosti o Metodice jako o jistém interpretačním vodítku. Dle žalovaného vyplývá z judikatury soudů toliko to, že je třeba u tohoto typu řízení postupovat obdobně či stejně, aby nevznikaly nedůvodné rozdíly, a za tím účelem v případě vzniku těchto rozdílů má tyto odstraňovat soud.

9. Žalovaný se tedy ztotožnil s právním názorem služebního orgánu ohledně nemožnosti aplikovat Metodiku na uvedený případ, vytkl však služebnímu orgánu, že není možné upřednostnit princip dobré a hospodárné správy finančních prostředků svěřených mu do správy státem před principem plného odškodnění žalobkyně.

III. Žaloba

10. Žalobkyně v podané žalobě nejprve zrekapitulovala průběh správního řízení, přičemž souhlasila s žalovaným, že výši odškodnění stanovenou znalcem MUDr. Efflerem (jak podle nařízení vlády, tak podle Metodiky) nerozporovala. Zdůraznila však, že za klíčovou otázku, která je mezi účastníky řízení sporná, považuje nikoli otázku aplikace § 2958 o. z., ale otázku naplnění principu plného odškodnění a principu přiměřenosti přiznaného odškodnění újmy na zdraví rozhodnutím služebního orgánu, a to s ohledem na nálezy Ústavního soudu a rozsudky soudů nižších stupňů ve skutkově srovnatelných případech. Dle žalobkyně je nerozhodné, zda požadovaná výše odškodnění bude služebním orgánem akceptována jako výše stanovená dle Metodiky, nebo jako základní náhrada stanovená dle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., zvýšená dle § 271s zákoníku práce na částku odpovídající Metodice, aby vyplacené odškodnění bylo možno považovat za přiměřené a v souladu s principem plného odškodnění újmy na zdraví.
11. Žalobkyně vytkla žalovanému nesprávné právní posouzení věci spočívající v nesprávném výkladu ustanovení § 10 odst. 2 zákona o státní službě, že služební orgány nemohou v rámci rozhodování o výši odškodnění za služební úraz aplikovat § 271s zákoníku práce. Pokud totiž služební zákon v § 10 odst. 2 zákona o státní službě svěřuje služebnímu orgánu pravomoc jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru a mezi takové věci patří též rozhodování služebního orgánu o jednotlivých nárocích vzniklých státnímu zaměstnanci v souvislosti se vznikem služebního úrazu, pak služebnímu orgánu přísluší posuzovat veškerá kritéria podstatná pro stanovení konečné výše odškodnění, jako by příslušelo soudu v občanskoprávních nebo pracovněprávních věcech. Jestliže § 124 odst. 1 o státní službě stanoví, že se zabezpečení státního zaměstnance při služebním úrazu či nemoci z povolání řídí výhradně zákoníkem práce, a služebnímu orgánu je svěřena rozhodovací pravomoc v řízení o nárocích služebním úrazem poškozeného zaměstnance, pak užívá-li § 271s zákoníku práce pojmu „soud“, je třeba pro účely rozhodování o konečné výši náhrady za ztížení společenského uplatnění dovodit, že se tato pravomoc vztahuje i na služební orgán. Při rozhodování je pak služební orgán obdobně jako soud vázán závazným právním názorem Ústavního soudu, a tedy výklad Ústavního soudu ke stanovování výše náhrad v případě újmy na zdraví by měl být východiskem pro rozhodování případů stejného druhu. Je pravdou, že Metodika není ani podzákonným právním předpisem a je třeba ji vnímat pouze jako určité interpretační vodítko či metodickou pomůcku, avšak obecná východiska, jak je třeba zacházet s judikatorními kritérii pro stanovení přiměřeného odškodnění a s

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

metodickou pomůckou nezávazného charakteru, jsou přenositelná i do rozhodovací činnosti služebních orgánů.

12. Žalovaný tedy postupoval nezákonně, pokud odepřel žalobkyni náhradu přiznanou postupem dle § 271s zákoníku práce ve výši stanovené za použití Metodiky jako výkladové pomůcky pro stanovení přiměřeného a úplného odškodnění za újmu na zdraví.
13. Žalobkyně dále zdůraznila, že při rozhodování o náhradách za újmu na zdraví je třeba vycházet z určitých jednotících kritérií, kterým je především judikaturou dlouhodobě zdůrazňované kritérium přiměřenosti přiznávaného odškodnění ve vztahu k charakteru a závažnosti následků na zdraví poškozeného. Dalším principem je princip předvídatelnosti soudního rozhodování jako jeden ze základních principů materiálního právního státu. Metodika má sloužit právě předvídatelnosti rozhodovací praxe v případech odčinění nemajetkové újmy na zdraví. Dalším principem je princip plného odškodnění při újmách na zdraví. K tomu žalobkyně poukázala na nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2410/23.
14. Žalobkyně opětovně zdůraznila, že primárně neusiluje o odškodnění ve výši stanovené znalcem z oboru zdravotnictví za použití nezávazné pomůcky (Metodiky), ale usiluje o odškodnění odpovídající základnímu principu při újmách na zdraví, tj. principu plného odškodnění, který ve svých nálezech opakovaně zdůrazňuje Ústavní soud. Pokud ze srovnání výše odškodnění stanoveného podle nařízení 276/2015 Sb. a výše odškodnění stanoveného dle Metodiky vyplývá, že odškodnění stanovené dle Metodiky je výrazně vyšší než odškodnění stanovené podle nařízení vlády, pak je v rozporu s principem plného odškodnění žalobkyni vyšší náhradu nepřiznat.
15. Žalobkyně dále žalovanému vytkla nesprávný výklad § 271c zákoníku práce, neboť náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to nejméně ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2. Z toho vyplývá, že náhrada za újmu na zdraví i na základě tohoto ustanovení může být přiznána vyšší, než vyplýne z prováděcího předpisu, konkrétně z nařízení vlády č. 276/2015 Sb.
16. Žalobkyně závěrem soudu navrhla, aby zrušil Napadené rozhodnutí a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

17. Žalovaný v rámci svého vyjádření k žalobě k námitkám žalobkyně předně odkázal na argumentaci uvedenou v Napadeném rozhodnutí, neboť předmět žaloby je v podstatě totožný s předmětem odvolání.
18. K tomu doplnil, že žalobkyně sice vyčítá žalovanému nesprávnou aplikaci zákoníku práce, sama nicméně podala civilní žalobu k Obvodnímu soudu pro Prahu 3 v přesvědčení, že vyčíslení ztíženého společenského uplatnění v souvislosti s jejím služebním úrazem je v pravomoci civilních soudů bez ingerence soudů správních. V této souvislosti je otázkou, zda v době, kdy byly vydány relevantní nálezy Ústavního soudu, byly tyto srozuměny s tím, že tyto nálezy budou aplikovatelné případně i na služební úrazy. Žalovaný dále zdůraznil, že správní soudnictví je založeno na principu kasačního rozhodování, tedy pravděpodobně není možné, aby správní soud modifikoval výši újmy vzniklé z titulu služebních úrazů přiznávané v rámci správního řízení. Pokud by skutečně měla být uvedena judikatura relevantní na služební úrazy, potom by správní soudy byly nuceny alternovat za služební orgány některé

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

deficity nástrojů služebních orgánů nutných pro zjištění skutkového stavu věci, což je naprosto nereálné.

19. Žalovaný dále poukázal na to, že zatímco judikáty navyšovaly náhradu újmy s odkazem na Metodiku ve srovnání s nařízením vlády č. 276/2015 Sb. v řádu jednotek, max. desítek procent, v tomto konkrétním případě je diskrepance cca 350 %.
20. Žalovaný dále poukázal na zaplacení jiných uplatněných nároků žalobkyni v souvislosti s jejím služebním úrazem s tím, že žalobkyni byla v souvislosti s jejím služebním úrazem vyplacena částka přesahující jeden milion Kč.
21. Žalovaný dále uvedl, že z ústavních nálezů vyplývá, že by zde neměl být činěn rozdíl mezi úrazy pracovními a úrazy nepracovními ohledně výše náhrady újmy s tím, že by i v těchto případech měl být naplněn princip plného odškodnění újmy na zdraví. Na první pohled lze uvedené vykládat tedy tak, že v případech pracovních (služebních) úrazů by měla být poškozenému vyplacena v zásadě stejná částka jako v případě úrazů nepracovních, pokud se bude jednat o srovnatelné okolnosti relevantní pro posouzení výše újmy. Uvedené ale nelze tímto zjednodušeným způsobem vykládat, neboť zákoník práce je koncipován na principu objektivní odpovědnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci s jedinou exkulpační okolností podle § 275 odst. 2 zákoníku práce (zavinění zaměstnance), občanský zákoník nicméně v těchto případech nezná pojem objektivní odpovědnosti a je pro něj relevantní zkoumání míry zavinění původce škody (tedy v podstatě zaměstnavatele) nebo minimálně v některých případech, pokud i připadá v úvahu režim objektivní odpovědnosti, je koncipován jinak než v zákoníku práce. Pokud ale dochází s ohledem na výše uvedené k asymetrii mezi mírou odpovědnosti „původce újmy“ mezi občanským zákoníkem a zákoníkem práce, není dost dobře možné nerozlišovat mezi výší náhrady újmy v případech pracovních/služebních úrazů a nepracovních úrazů, v opačném případě by docházelo k neodůvodněnému privilegii poškozených v případech pracovních/služebních úrazů. V této souvislosti tedy vzniká minimálně otázka, pokud skutečně zmiňovaná judikatura je relevantní i na pracovní potažmo služební úrazy, zda v takových případech by minimálně neměla být posuzována v návaznosti na provázanost s občanským zákoníkem i míra zavinění. Případně výši náhrady újmy moderovat v případech, pokud došlo ke služebnímu úrazu bez jakéhokoliv zavinění na straně zaměstnavatele. Žalovaný zdůraznil, že v projednávaném případě odpovědnost zaměstnavatele vznikla pouze a jedině z titulu objektivní odpovědnosti, tj. bez jakéhokoliv zavinění na straně zaměstnavatele.
22. Z judikátů nelze dle názoru žalovaného jednoznačně dovozovat, zda plným odškodněním újmy na zdraví se rozumí (i) automatické odškodnění podle Metodiky, pokud je uvedené pro poškozeného příznivější, nebo je třeba (ii) zkoumat judikaturu a aplikovat služebním orgánem na výši odškodnění co nejpodobnější případ nebo (iii) vycházet z ad hoc zkoumaného případu a sám služební orgán je povinen posuzovat polehčující a přítěžující okolnosti daného případu, protože z judikátů nevyplývá, které okolnosti jsou obecně polehčující či přítěžující, či (iv) postupovat jinak. Obecně lze tedy konstatovat, že žalovaný v tomto případě neshledal důvody pro aplikaci relevantních ustanovení o. z., resp. Metodiky, ačkoliv jsou mu známy nálezy Ústavního soudu. Žalovaný považuje aplikaci nařízení vlády č. 276/2015 Sb. za příléhavé a jediné vhodné řešení. Nesouhlasí s žalobou ohledně nesprávného výkladu § 10 odst. 2 zákona o státní službě ve spojení s § 271c zákoníku práce, resp. s požadavkem žalobkyně, aby na její případ vztáhl § 271s zákoníku práce.
23. Závěrem žalovaný soudu navrhl, aby žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

24. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti; přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí.
25. V daném případě soud rozhodl o věci bez jednání, neboť účastníci řízení s takovým postupem nevyjádřili ve stanovené lhůtě svůj nesouhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.). Důvodem pro nařízení jednání nebylo ani provádění dokazování, neboť veškeré podklady potřebné pro rozhodnutí jsou obsahem spisového materiálu, jímž se podle ustálené rozhodovací praxe správních soudů samostatně nedokazuje. Ve věci ostatně nejsou skutkové okolnosti mezi účastníky sporné.
26. Žaloba je důvodná.
27. Pokud jde o relevantní skutkové okolnosti, lze stručně shrnout, že dne 24. 11. 2020 utrpěla žalobkyně služební úraz při výkonu služby na pracovišti Státního pozemkového úřadu, pobočka v Klatovech. Dne 25. 3. 2022 podala žalobkyně u Státního pozemkového úřadu žádost o odškodnění za ztížení společenského uplatnění, a to ve výši stanovené znaleckým posudkem č. 486 ze dne 18. 2. 2022 vypracovaným MUDr. Zdeňkem Beštou, který služební úraz vyčíslil podle Metodiky částkou ve výši 3 123 939 Kč. Znalecký posudek rovněž vyčíslil odškodnění podle nařízení č. 276/2015 Sb., a to na částku 650 000 Kč, avšak žalobkyně s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, požadovala odškodnění právě ve výši stanovené dle Metodiky. V řízení byl pak vypracován MUDr. Josefem Efflerem na žádost služebního orgánu znalecký posudek č. 701/2023 ze dne 6. 10. 2023 (a jeho doplnění ze dne 17. 12. 2023), který služební úraz vyčíslil ve vztahu k ztížení společenského uplatnění částkou ve výši 2 771 778 Kč podle Metodiky a podle nařízení č. 276/2015 Sb. částkou ve výši 500 000 Kč, resp. částkou 776 000 Kč s ohledem na novelu nařízení č. 276/2015 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2023. K tomuto druhému posudku (po jeho doplnění) se pak přiklonily služební orgány.
28. Mezi stranami tak není sporu o tom, že žalobkyně má nárok na odčinění újmy za ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu žalobkyně. Není rovněž sporná ani výše odškodnění stanovená znalcem MUDr. Efflerem (jak podle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., tak podle Metodiky). Pro úplnost soud na tomto místě podotýká, že podle nařízení č. 276/2015 Sb. se výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění určí na základě bodového ohodnocení, zatímco v Metodice se ztížení společenského uplatnění odvozuje od procentního vyjádření ztráty či omezení společenského uplatnění. Klíčovou spornou otázkou tak zůstává, zda má žalobkyně na základě tzv. principu plného odškodnění nárok na odškodnění za ztížení společenského uplatnění ve výši stanovené dle Metodiky, či zda má být žalobkyni odškodnění přiznáno ve výši stanovené dle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2023. Žalobkyně s poukazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, trvá na tom, že je v rozporu s principem plného odškodnění jí nepřiznat náhradu stanovenou dle Metodiky v situaci, kdy tato je výrazně vyšší než náhrada stanovená dle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., žalovaný však má za to, že

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

z této judikatury nelze dovozovat bez dalšího aplikaci o. z. a Metodiky na případ žalobkyně, přičemž moderační právo stanovené v § 271s zákoníku práce má pouze soud.

29. Soud při posuzování věci vycházel z následující právní úpravy.
30. Podle § 10 odst. 2 zákona o státní službě služební orgán jedná a rozhoduje ve věcech služebního poměru.
31. Podle § 124 odst. 1 zákona o státní službě se zabezpečení státního zaměstnance při služebním úrazu či nemoci z povolání řídí výhradně zákoníkem práce.
32. Podle § 124 odst. 2 zákona o státní službě se služebním úrazem pro účely tohoto zákona rozumí pracovní úraz.
33. Podle § 271c odst. 1 zákoníku práce se náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to nejméně ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2.
34. Podle § 271c odst. 2 zákoníku práce vláda stanoví nařízením výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění odpovídající vzniklé újmě, způsob určování výše náhrady v jednotlivých případech a postupy při vydávání lékařského posudku včetně jeho náležitostí ve vztahu k posuzované činnosti.
35. Podle § 271s odst. 1 zákoníku práce soud může výši odškodnění stanovenou právním předpisem (§ 271c a § 271i zákoníku práce) přiměřeně zvýšit.
36. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. se ztížením společenského uplatnění pro účely tohoto nařízení rozumí trvalý nepříznivý vliv poškození zdraví (dále jen „trvalé poškození zdraví“) pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a jeho trvalých následků a psychosociálních dopadů, které omezují nebo mění společenské uplatnění poškozeného v životě, zejména při uspokojování životních, pracovních, vzdělávacích a sociálních potřeb.
37. Dle § 2 odst. 1 písm. b) bod 1 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. se ztížením společenského uplatnění hodnotí v bodech. Počty bodů pro ohodnocení ztížení společenského postavení v oblasti životních, pracovních, vzdělávacích a sociálních potřeb způsobené pracovním úrazem jsou uvedeny v příloze č. 3 k tomuto nařízení.
38. Dle § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. bodové hodnocení bolesti se uvede v lékařském posudku o ohodnocení bolesti a bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění se uvede v lékařském posudku o ohodnocení ztížení společenského uplatnění.
39. Dle § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. hodnota bodu činí 1 % průměrné mzdy v národním hospodářství zjištěné na základě údajů Českého statistického úřadu za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, v němž vznikla povinnost provést hodnocení bolesti a ztížení společenského uplatnění.
40. Dle § 3 odst. 2 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se stanoví tak, že bodové ohodnocení bolesti nebo ztížení společenského uplatnění se násobí hodnotou bodu v korunách českých.
41. Podle § 2953 o. z. z důvodů zvláštního zřetele hodných soud náhradu škody přiměřeně sníží. Vezme přitom zřetel zejména na to, jak ke škodě došlo, k osobním a majetkovým poměrům

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

člověka, který škodu způsobil a odpovídá za ni, jakož i k poměrům poškozeného. Náhradu nelze snížit, byla-li škoda způsobena úmyslně.

42. Podle § 2958 o. z. při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy; vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
43. Soud nejprve považuje za vhodné shrnout, že ve výše uvedeném nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, který je podle čl. 89 odst. 2 Ústavy závazný pro všechny orgány a osoby, šlo o náhradu újmy na zdraví zaměstnance, který jako spolujezdec řidiče, jenž byl též zaměstnancem stejného zaměstnavatele, utrpěl v osobním voze ve vlastnictví tohoto zaměstnavatele při dopravní nehodě v roce 2014 závažné zranění s trvalými následky. Ústavní soud uzavřel, že principy rovnosti a plného odškodnění zásahu do nedotknutelnosti osoby při poškození zdraví vyžadují takový ústavně konformní výklad ustanovení zákoníku práce, která upravují odškodnění pracovního úrazu (konkrétně § 372 a 388 zákoníku práce, ve znění k 31. prosinci 2014; aktuálně § 271c a 271s zákoníku práce), podle něhož se účastníkovi dostane tohoto odškodnění alespoň na úrovni, které by se jinému poškozenému dostalo v občanskoprávním vztahu za okolností obdobných věci účastníka. Pokud tedy účastník prokáže, že by mu při posouzení věci dle obecné občanskoprávní úpravy (§ 2958 o. z.) náleželo odškodnění za ztížení společenského uplatnění v částce vyšší, než by mu jinak náleželo dle kalkulace provedené dle vládního nařízení č. 276/2015 Sb., bude mu přiznáno odškodnění alespoň na úrovni, které by se mu dostalo v občanskoprávním vztahu za daných okolností.
44. Přestože se tedy citovaný nálezný Ústavního soudu týkal způsobu odškodnění za pracovní úraz z pracovněprávního vztahu, nikoliv ze služebního poměru dle zákona o státní službě, neshledal městský soud důvod, proč by závěry vyslovené Ústavním soudem nebylo možné vztáhnout i na služební poměr dle zákona o státní službě, neboť žalovaným arobované dílní odlišnosti v povaze pracovního poměru a služebního poměru rozdílné zacházení neodůvodňují. Soud si je vědom, že služební poměr je (jak podotýká žalovaný) veřejnoprávním poměrem státního zaměstnance ke státu, kdy jednotlivé úkony vůči státnímu zaměstnanci jsou činěny vrchnostensky v rovině veřejného práva. Taková odlišnost však sama o sobě rozdílné zacházení neodůvodňuje. Nelze přitom odhlédnout od společných znaků služebního poměru s poměrem pracovním, neboť i zde jde o výkon závislé práce. I z tohoto důvodu ostatně zákonodárce v záležitostech služebního poměru počítá s aplikací pracovněprávních předpisů – v řadě případů zákon o státní službě odkazuje na ustanovení zákoníku práce. Úprava služebního poměru, jakožto poměru veřejnoprávního, tedy nemalou měrou operuje s instituty soukromého (pracovního) práva (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2024, sp. zn. IV. ÚS 1206/24, či usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze dne 7. 4. 2022, č. j. Konf 7/2021 - 30). V případě odpovědnosti služebního úřadu za škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou státnímu zaměstnanci se přitom jedná právě o situaci, kdy zákon o státní službě v § 124 odst. 1 odkazuje ohledně hmotněprávní úpravy na zákoník práce.
45. Byť je tedy služební poměr specifickým vztahem státního zaměstnance a státu, má institut náhrady újmy svůj původ v soukromoprávní úpravě, a je proto v zásadě možné na něho aplikovat poznatky právní teorie o odpovědnosti vyplývající ze soukromého práva. V nyní posuzované věci pak jde především o princip plné náhrady škody, resp. plného odškodnění, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

a posouzení všech okolností případu žalobkyně, typické pro náhradu újmy na osobnostních právech. Soud má přitom za to, že stejně jako ve věci řešené nálezem Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, ani v projednávaném případě neexistují žádné ospravedlnitelné důvody odškodňovat žalobkyni hůře než v jakémkoli jiném vztahu či mimo něj. Povaha služebního poměru sama o sobě není důvodem opodstatňujícím rozdílný přístup a vyloučení základních principů odškodňování osobnostních práv. Legitimní požadavek na zvláštní pouto mezi státem a jednotlivcem ve služebním poměru není přitom rozsahem odškodnění nijak dotčen; naopak je otázkou, zda tento specifický charakter není spíše dalším legitimním důvodem, pro který je požadavek plného odškodnění přenositelný i na tyto případy (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2024, sp. zn. I. ÚS 1143/23). Sám žalovaný přitom soudu nepředložil žádné relevantní argumenty, které by ospravedlnily nižší odškodnění žalobkyně, resp. které by odůvodnily, proč v daném případě nelze vyjít ze závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20.

46. Pokud žalovaný poukazoval na to, že by nemohl moderovat (snížit) výši odškodnění ve smyslu § 2953 o. z., je třeba předně opětovně zdůraznit, že v projednávaném případě není mezi stranami sporu o výši odškodnění stanovené znaleckým posudkem MUDr. Efflerem dle Metodiky, tuto výši tak akceptuje i žalovaný a služební orgán (k tomu např. str. 10 Prvostupňového rozhodnutí). Dále je nutno zdůraznit, že zákoník práce obdobně moderační právo nezná, v § 271s zákoník práce hovoří jen o přiměřeném zvýšení. Jak přitom uvedl Ústavní soud v již opakovaně připomínaném nálezu sp. zn. II. ÚS 2925/20, „[u]zavřením pracovní smlouvy (nebo dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr) dochází ke vzniku specifického právního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, který se řídí především zákoníkem práce. Důsledkem této zvláštní úpravy vycházející z principu zvýšené ochrany zaměstnance je také to, že podmínky potřebné ke vzniku povinnosti k náhradě té které újmy mohou být upraveny odchylně od obecné (občanskoprávní) úpravy, stejně tak rozsah náhrady dané újmy. [...] Zaměstnanec je tak v důsledku zvláštní právní úpravy do určité míry v privilegovaném postavení, jelikož mu vzniká právo na náhradu újmy i tehdy, když by mu za srovnatelných okolností při aplikaci obecné občanskoprávní úpravy nesvědčilo (tj. v porovnání s jinými osobami srovnatelně poškozenými za srovnatelných okolností, které ale dle obecné občanskoprávní úpravy nezakládají obdobnou povinnost k náhradě újmy, jako např. u vztahu mezi objednatelem a zhotovitelem). Právě v takových případech je dle názoru Ústavního soudu možné ospravedlnit, že se zaměstnanci dostane odlišného zacházení od obecné občanskoprávní úpravy. Jinak řečeno, občanskoprávní úprava v rozsahu, ve kterém reguluje odškodňování určitého typu újmy, která může vzniknout fyzické osobě, jejíž odškodňování je rovněž (paralelně) regulováno zákoníkem práce pro oblast pracovněprávních vztahů, představuje při požadavcích rovnosti a úplného odškodnění za poškození zdraví minimální standard, který zákoník práce může navýšit, nikoli však snížit - právní postavení zaměstnance může být v tomto ohledu fyzické osobě ku prospěchu, nikoli však k tíži (podtržení doplněno zdejším soudem). Je tedy třeba mít na paměti charakter služebního poměru jako závislé práce *sui generis*, ze kterého mimo jiné vyplývá odpovědnost služebního úřadu za újmu způsobenou služebním úrazem, která je nastavena značně široce a postihuje rozsáhlé spektrum situací a plně se zde projevuje zvýšená ochrana státního zaměstnance, obdobně jak tomu je u zaměstnance v pracovněprávním poměru. Z již uvedeného je pak rovněž zřejmá nedůvodnost argumentace žalovaného ohledně rozdílnosti koncepce odpovědnosti stanovené v zákoníku práce a o. z. Skutečnost, že odpovědnost služebního úřadu vznikla bez jeho zavinění, tedy na posouzení věci nemůže optikou právě citovaných závěrů Ústavního soudu, jež zdejší soud považuje z popsanych důvodů za plně přenositelné na nyní projednávanou věc, ničeho změnit.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

47. Ani žalovaným akcentovaná diskrepance pak není pro posouzení věci relevantní, ostatně i ve věci řešené v nálezů Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2925/20 byla výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění stěžovatele dle nařízení vlády č. 276/2015 Sb. ve srovnání s ohodnocením provedeným dle Metodiky výrazně nižší (přibližně o tři čtvrtiny).
48. V projednávaném případě tedy není sporu o tom, že žalobkyně v souladu s nálezem Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2925/20 prokázala na základě znaleckých posudků, že by jí při posouzení věci dle obecné občanskoprávní úpravy (§ 2958 o. z., resp. dle Metodiky, která je podle ustálené soudní judikatury i nálezů pléna Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 27/23, způsobilým a vhodným přístupem k naplnění zákonného principu slušnosti i požadavku legitimního očekávání) náleželo odškodnění za ztížení společenského uplatnění v částce vyšší, než by jí jinak náleželo na základě kalkulace provedené dle vládního nařízení č. 276/2015 Sb. V takovém případě pak vyžadují principy rovnosti a plného odškodnění zásahu do nedotknutelnosti osoby při poškození zdraví takový ústavně konformní výklad § 124 odst. 1 zákona o státní službě ve spojení s § 271c a 271s zákoníku práce, dle kterého se žalobkyni dostane odškodnění za služební úraz alespoň na úrovni, které by se jinému poškozenému dostalo v občanskoprávním vztahu za okolností obdobných věci žalobkyně. Skutečnost, že § 271s zákoníku práce hovoří o „soudu“, přitom nebrání v daném případě služebním orgánům, aby přistoupily ke „zvýšení“ odškodnění podle uvedeného ustanovení tak, aby odpovídalo minimálnímu standardu stanovenému soukromoprávní úpravou, neboť je to podle § 10 odst. 2 zákona o státní službě právě služební orgán, který jedná a rozhoduje ve věcech služebního poměru. Ostatně je nepochybné, že cílem právní úpravy v § 271s zákoníku práce je, aby se poškozenému dostalo odškodnění, které je ve všech souvislostech přiměřené (viz Bělina, M., Drápal, L. a kol.: *Zákoník práce. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, komentář k § 271c zákoníku práce, dostupné v systému Beck-online).
49. Na uvedeném není dle přesvědčení soudu s to ničeho změnit ani okolnost, že žalovaný na rozdíl od soudu není dle čl. 95 odst. 1 Ústavy oprávněn sám si posoudit soulad podzákonného předpisu se zákonem. Se zřetelem k čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou i služební orgány vázány povinností ústavně konformně vyložit ustanovení § 124 odst. 1 zákona o státní službě ve spojení s § 271c a 271s zákoníku práce tak, že žalobkyně má právo na plné odškodnění odpovídající soukromoprávnímu standardu.
50. V tomto ohledu lze doplnit, že na pravomoci služebního orgánu nic nemění okolnost, že má nárok na náhradu újmy typicky povahu soukromoprávní, neboť stále platí, že nárok vyplývá ze služebního poměru státního zaměstnance (žalobkyně), a je tak na místě jej považovat za obdobu nároku soukromoprávního ve věci služebního poměru (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2023, sp. zn. 21 Cdo 3024/2022, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 12. 2020, č. j. 8 As 319/2018 - 59).
51. Závěrem soud pro úplnost podotýká, že v posuzovaném případě byl řešen pouze nárok žalobkyně na náhradu újmy za ztížení společenského uplatnění, proto žalovaným zmiňované nároky (náklady na léčení žalobkyně) nejsou pro posouzení věci relevantní.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

52. Na základě shora uvedených skutečností soud Napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm žalovaný zohlední závěry vyslovené soudem výše, aplikuje východiska podávající se Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

z nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2021, sp. zn. II. ÚS 2925/20, a opakovaně posoudí výši odškodnění žalobkyně za ztížení společenského uplatnění v důsledku služebního úrazu s přihlédnutím ke všem individuálním okolnostem případu způsobem obdobným v občanskoprávních vztazích.

53. Právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů má ten účastník, který měl ve věci úspěch (výrok II; § 60 odst. 1 s. ř. s.). V této věci měla úspěch žalobkyně, jejíž náklady tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a dále odměna advokátky, která ji v řízení zastupovala, za 2 úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění do 31. 12. 2024, tedy převzetí právního zastoupení a podání žaloby. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč ($2 \times 3\,100\text{ Kč} = 6\,200\text{ Kč}$). Náhrada hotových výdajů pak dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon ($2 \times 300\text{ Kč} = 600\text{ Kč}$). Odměna advokátky tak činí 6 800 Kč, zvýšená o 21 % na DPH, tedy 8 228 Kč. Spolu se soudním poplatkem tedy žalobkyni na náhradě nákladů řízení náleží 11 228 Kč. Žalovaný je povinen tuto částku uhradit k rukám zástupkyně žalobkyně ve lhůtě k tomu soudem stanovené.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 6. února 2025

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.